

Helyzetkép

2015. június – július

Gazdasági növekedés

A múlt évben több regionális konfliktus és jelentős területet érintő lokális válság ellenére valamelyest emelkedett a gazdasági növekedés dinamikája, a globális gazdaság bővülési üteme – az előző évvel megegyezően – 3,4% volt. Az első félév adatai alapján úgy tűnik, hogy az idei évben is ezzel megegyező, esetleg ennél egy-két tizeddel kisebb dinamika várható. Az egyik kritikus kérdés a kínai gazdaság növekedési ütemének lassulása: a folyamat jól látható, s nyilvánvalóan komoly hatással van a világkereskedelemre; ezzel együtt az első félévben a kínai bruttó hazai termék volumene 7%-kal nőtt. Az indiai gazdaság teljesítménye gyorsuló ütemben emelkedik: az első negyedévben 7,5%-kal, míg a másodikban 7,3%-kal nőtt a GDP a múlt év azonos időszakához képest. A gazdaságilag fejlett országokban a korábbi prognózisoknak megfelelő adatokat közöltek a statisztikai szolgálatok. Az OECD országokban a második negyedévben 2%-kal emelkedett a bruttó hazai termék. Az Amerikai Egyesült Államokban az első félévben 2,6%-kal bővült a gazdaság, míg Japánban stagnált, ezen belül az első negyedévben 0,8%-kal mérséklődött, míg a másodikban 0,9%-kal emelkedett a GDP a múlt év azonos időszakához képest.

Az Európai Unióban – a korábbi prognózisoktól ugyan némileg elmaradva – valamelyest nőtt a bővülés dinamikája. Az összesített GDP a második negyedévben 0,4%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 1,9%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az eurózóna bruttó hazai terméke 0,4%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 1,5%-kal az egy évvel korábbit. Az unió növekedésében meghatározó német gazdaság teljesítménye javult az év elején tapasztaltnál képest: a második negyedévben 0,4%-kal nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 1,6%-kal az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A francia gazdaságban szerényebb az ütem, és bizonytalanabb a gazdasági fejlődés iránya: a bruttó hazai termék változatlan maradt az előző negyedévhez, és 1%-kal emelkedett a tavalyi év azonos időszakához képest. Továbbra is kiemelkedő teljesítményt nyújt a brit gazdaság: a GDP 0,7%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 2,6%-kal az egy évvel korábbit.

A nyugat-európai országokban valamelyest javultak a növekedés esélyei. Írország gazdasága ez évben is kiemelkedően teljesít: a bruttó hazai termék az első negyedévi 6,1%-ot követően 6,7%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Így ez évben is Írország növekedési

üteme a legnagyobb az Európai Unióban, de a globális gazdaságban is az elsők között van. Az átlagosnál valamivel gyorsabban bővült a holland gazdaság: a második negyedévben 0,1%-kal nőtt a GDP az előző negyedévhez, és 2%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Belgiumban az eurózóna átlagához közeli az ütem: a bruttó hazai termék 0,4%-kal bővült az első negyedévhez, és 1,3%-kal a tavalyi második negyedévhez viszonyítva. Ausztriában második éve szerény a fejlődés üteme: negyedéves összehasonlításban 0,1%-kal, éves egybevetésben 0,7%-kal emelkedett a bruttó hazai termék.

Az észak-európai országok közül jelentős dinamikával bővült a svéd gazdaság: a bruttó hazai termék 1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 2,9%-kal a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Dániában az uniós átlaghoz közeli volt a növekedési ütem: a GDP 0,2%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 1,8%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A finn gazdaság továbbra sem tudott kikerülni a stagnáló állapotból: a bruttó hazai termék 0,2%-kal emelkedett az előző negyedévhez képest, és változatlan maradt az egy évvel azelőttihez viszonyítva.

A dél-európai országok érdemleges gazdasági növekedést értek el az idei első félévben; minden ország kilábal a recesszióból. Spanyolország gazdasága dinamikusan bővült: a bruttó hazai termék a második negyedévben 1%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3,1%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Ennél is gyorsabban nőtt a máltai GDP: 1,1%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 4,8%-kal az egy évvel azelőttiét. Görögországban – a többéves mély recessziót követően – a bruttó hazai termék 0,9%-kal emelkedett az első negyedévhez, és 1,6%-kal az egy évvel korábbihoz képest. A portugál gazdaság második negyedévi növekedését jelző mutató a két vizsgált relációban 0,4%, illetve 1,5% volt. Ciprus gazdasága is bővült: a GDP – a rendkívül alacsony bázishoz viszonyítva – 0,5%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 0,8%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Az olasz gazdaság szintén növekedett a korábbi recesszió után: 0,3%-os, illetve 0,7%-os GDP volumenindex jelezte ennek ütemét.

A visegrádi országokban emelkedett a növekedési ütem. Csehországban – a korábbi évek recesszióját követően – különösen gyorsan állt új pályára a gazdaság: a GDP 1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 4,4%-kal az egy évvel azelőttihez viszonyítva. A lengyel gazdaság dinamikusan fejlődik: a bruttó hazai termék 0,9%-kal nőtt az előző negyedévhez, és 3,6%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Szlovákiában érződött a gazdasági növekedés gyorsulása: a második negyedévben 0,8%-kal, illetve 3,1%-kal emelkedett a GDP a két vizsgált relációban. A térséghez tartozó Szlovéniában érzékelhető ütemben bővült a gazdaság: a bruttó hazai termék 0,7%-kal haladta meg az előző negyedévit, és 2,5%-kal az egy évvel korábbiét.

A balti országokban – a helyreállítási periódus lezárultával – visszafogottabbá vált a növekedés üteme, amely így is elérte, illetve Litvániában – az éves összehasonlítású mutatót tekintve – megközelítette az uniós átlagot. Lettországon dinamikusan, 1,2%-kal emelkedett a GDP az előző negyedévhez, és 2,7%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Észtországban 0,7%-kal nőtt a bruttó hazai termék az egy negyedévvel, és 1,9%-kal az egy évvel korábbihoz képest. Litvániában az előző negyedévhez viszonyítva 0,7%-kal, a múlt év azonos időszakához képest 1,4%-kal bővült a gazdaság.

A két **kelet-balkáni országban** érzékelhetően bővült a gazdaság. Romániában jelentős volt a dinamika: a GDP 0,1%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 3,7%-kal az egy évvel

azelőttihez képest. Bulgáriában a bruttó hazai termék 0,5%-kal, illetve 2,2%-kal nőtt a két relációban. Horvátország kilábalta a recesszióból: a második negyedévben a GDP 0,7%-kal haladta meg az első, és 1,4%-kal a tavalyi azonos negyedévit.

A globális gazdaság szempontjából még lényeges, hogy a második negyedévben Ausztrália bruttó hazai terméke 2%-kal, Kanadáé 1%-kal, Norvégiáé 1,2%-kal, Svájcé 1,3%-kal, a Koreai Köztársaságé 2,2%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A gazdasági növekedés üteme Indonéziában 4,7%, Törökországban 4,2%, Mexikóban 2,2%, a Dél-Afrikai Köztársaságban 1,6% volt, míg Braziliában 2,4%-os zsugorodást mértek.

Az első két negyedév adatai **alapján a magyar gazdaság lassuló pályára került.** A tavalyi évben nyers adatok alapján 3,6%-kal, az idei első negyedévben 3,5%-kal, míg a második negyedévben 2,7%-kal nőtt a GDP az egy évvel korábbihoz képest. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatokat alkalmazva az előző negyedévhez hasonlított GDP növekedés a tavalyi negyedik negyedévben 0,7%, az idei első negyedévben 0,6%, míg a másodikban 0,5% volt. A nemzetközi összehasonlításban alkalmazott – szezonálisan és naptárhatással kiigazított – volumenindex szerint a bruttó hazai termék a második negyedévben 2,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. **Ezzel a dinamikával térségünk országai között ismét az utolsó helyre kerültünk.**

A múlt évben kiemelkedő ütemben bővült a magyar gazdaság. Ebben azonban átmeneti hatások domináltak, így a dinamika fenntartására nem volt esély. A növekedési ütem tavalyi felgyorsulásában a legfontosabb szerepe az uniós források koncentrált felhasználásának volt, amely jellemzően a gazdaságpolitika durva hibáiból teremtett átmeneti előnyt. Az elmúlt években ugyanis folyamatosan lemaradásban voltunk az Európai Unió fejlesztési forrásainak lehívásával. A 2010-ben megalakult kormány – többek között – a fejlesztési koordinációs szervezetet is szétverte, szinte az összes meghirdetett pályázatot felülbírált. Ezekkel a lépésekkel gyakorlatilag két évre leállította a fejlesztéseket, és akkor is csak nagy nehézségek árán indultak újra a projektek. Így a hétéves ciklus utolsó évére, 2013-ra, valamint a szabályok által lehetővé tett kétéves elszámolási időszakra maradt a beruházások jelentős részének megvalósítása: a múlt évre, amely különösen az uniós nagyberuházások végrehajtásának éve volt, és az ideire, amikor minden folyamatban lévő projektet az év végéig pénzügyileg is zárni kell.

A növekedés dinamikája tehát nem tartható, a súlyosan elhibázott, konfrontatív kormányzati politika, a piac alapvető szabályait felrúgó unortodox magatartás taszítja a befektetőket, menekül az országból a működőtőke, és sajnos már a humán tőke is. Jellemző a gazdasági növekedés középtávú alakulására, hogy a tavalyi relatíve magas ütemmel is csak ez évben érjük el a 2008. évi gazdasági teljesítményünk szintjét. Eközben a visegrádi országok és a balti államok egyaránt kétszámjegyű bővülést mutattak fel a válság kezdő évéhez viszonyítva. Az idei évben az uniós fejlesztések lezárásával még elérhető a 2,5%-ot meghaladó gazdasági növekedés, de ezzel a gazdaságpolitikával a jövő évben már legfeljebb 2%-os bővülésre van esély, amely azzal jár, hogy **folytatódik a lemaradásunk a térségünk országaitól.**

Foglalkoztatottság, keresetek

Az év eddig megfigyelt időszakában *folytatódott a foglalkoztatottság múlt évben tapasztalt látványos bővülése, legalábbis a publikált statisztikai adatokban, és különösen a kormányzati kommunikációban*. A foglalkoztatottak számának változását a közmunkások igen jelentős, de hónapról hónapra ingadozó száma, és a külföldön dolgozók folyamatosan növekvő létszáma határozza meg. Az elsődleges hazai munkaerőpiacon egy év alatt szerény mértékben, nőtt a foglalkoztatottság, ugyanakkor még mindig valamivel kevesebben dolgoznak, mint a 2008. évi gazdasági válság előtt.

A KSH mintavételes lakossági adatfelvétele szerint a május és július közötti három hónap átlagában a *foglalkoztatottak száma* 4 224 ezer fő volt, 139 ezer fővel, 3,4%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A közfoglalkoztatottak átlagos száma a trimeszterben 222 ezer fő volt, 41,3%-kal több az egy évvel azelőttinél. A munkaerő-felvétel módszertana alapján 111 ezer külföldön dolgozót is hazai foglalkoztatottnak mutatott ki a KSH, létszámuk 15%-kal nőtt egy év alatt. Megjegyzendő, hogy ez a statisztikai felvétel negyedévenként mintegy 45 ezer háztartás gazdaságilag aktív korú tagjainak munkaerőpiaci helyzetét vizsgálja. A módszertan szerint az egy évnél rövidebb ideje külföldön dolgozókat beszámítják a foglalkoztatottak közé. Ez a mutató egyben jelzi azt is, feltehetően milyen dinamikával nőtt az utóbbi egy évben a külföldön dolgozók teljes létszáma.

A lakossági adatfelvétel szerint a május és július közötti trimeszterben a hazai elsődleges munkaerőpiacon 59 ezer fővel, 1,6%-kal dolgoztak többen az egy évvel korábbinál. A külföldön dolgozók százezres körét is beleszámítva a 15-64 éves népesség *foglalkoztatási rátája* 64,1% volt, 2,6 százalékponttal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A legjobb munkavállalási korúnak tekintett 25-54 évesek foglalkoztatási aránya 80,9% volt, 1,9 százalékponttal magasabb az egy évvel azelőttinél, míg az 55-64 éveseké 45,5% volt, amely 3,8 százalékponttal haladta meg az egy évvel korábbit.

Az *aktív munkanélküliek száma* a május és július közötti három hónap átlagában 306 ezer fő volt, 51 ezer fővel, 14,3%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. A második negyedévben ugyancsak 306 ezren válaszolták a munkaerő-felvétel során azt, hogy szeretnének dolgozni, de nem kerestek aktívan munkát, mert esélytelennek látták a munkaerőpiacon a helyzetüket; közülük 69 ezer főt sorolt a KSH *passzív munkanélküliek* csoportjába. A munkaerő-felvétel módszertana alapján számított *munkanélküliségi ráta*, amely az aktív munkanélküliek figyelembe vételével meghatározott mutató, a május és július közötti trimeszterben 6,8% volt, 1,2 százalékponttal alacsonyabb az egy évvel korábbinál. A 25 éven aluliak között továbbra is rendkívül magas, 17,7% volt a munkanélküliek aránya, annak ellenére, hogy egy év alatt 4,1 százalékponttal mérséklődött. *Változatlanul súlyos gond a tartós munkanélküliség*: az álláskeresők csaknem fele, 48,2%-a legalább egy éve reménytelenül keresett munkát; a munkanélküliség átlagos időtartama meghaladta a másfél évet: 19,3 hónap volt, szemben az egy évvel korábbi 18,2 hónappal.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint a **regisztrált álláskeresők száma** július végén 362 ezer fő volt, 1,3%-kal kevesebb, mint egy hónappal, és 12,6%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Júliusban a foglalkoztatók 74 600 új álláshelyet jelentettek be, igen jelentősen, 87%-kal többet, mint egy hónappal, és 1,2%-kal többet, mint egy évvel korábban. A nem támogatott, tehát a piaci munkahelyek kínálata az előző hónaphoz képest 13,4%-kal csökkent, míg az egy évvel korábbihoz viszonyítva stagnált, mindössze 0,2%-kal nőtt; a közmunka-lehetőségek száma az egy hónappal korábbihoz képest több mint másfélszeresére, 69,4%-kal, az egy évvel azelőttihez viszonyítva pedig 1,5%-kal emelkedett. **A foglalkoztatási mutatókat a közmunka program határozza meg, amelyet a kormány hónapról hónapra az önkormányzatok és az érintettek számára egyaránt követhetetlenül rángat.**

Júliusban a regisztrált munkanélküliek csaknem egyhatoda, 16,4%-a 25 éven aluli fiatal volt, négyötödük, 80,6%-uk az első munkahelyét kereste. Az álláskeresők több mint egynegyede, 28,5%-a az 50 éven felüli korosztályhoz tartozott, és a munkanélküliek több mint felének, 51,9%-ának nem volt szakképzettsége. Legfeljebb alapfokú képzettséggel rendelkezett a munkanélküliek 41,6%-a. A regisztrált munkanélküliek alig több mint egyhetede, 14,4%-a volt jogosult álláskeresési támogatásra, míg a lényegesen kisebb összegű szociális segélyben az álláskeresők alig több mint egyharmada, 34,9%-a részesült. **A munkanélküliek több mint fele, 50,7%-a – az Európai Unióban egyedülálló módon – teljesen ellátatlanul maradt.** Ennek oka – többek között – az összesen 3 hónapig folyósított munkanélküli ellátás, amely minden más tagországban legalább 9 hónapig jár az érintetteknek.

Továbbra is jelentős területi problémákkal terhelt a munkaerőpiac, annak ellenére, hogy a kritikus helyzetű megyékben érzékelhetően csökkent a regisztrált álláskeresők száma. A legnagyobb munkanélküliséggel sújtott két régióban a munkanélküliségi ráta változatlanul meghaladta az országos átlag másfélszeresét: Észak-Magyarországon 14,7%, míg Észak-Alföldön 13,6% volt az értéke, de Dél-Dunántúlon is kétszámjegyű, 10,9% volt a munkanélküliek aránya. Július hónapban nyolc megyében kétszámjegyű munkanélküliséget mértek. Három megyében különösen kritikus volt a helyzet: Nógrád megyében 16,9%, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 15,7%, míg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 15% volt a regisztrált munkanélküliek aránya. Öt megyében – nyáron szokatlan módon – az álláskeresők száma némileg meghaladta az előző hónapot: Győr-Moson-Sopron megyében 2,2%-kal, Hajdú-Bihar megyében 1,3%-kal, Vas megyében 1,2%-kal, Heves megyében 1%-kal, míg Nógrád megyében 0,7%-kal.

A közfoglalkoztatottak száma júniusban 198 100 fő volt, 1,9%-kal több, mint egy hónappal, és 24,1%-kal több, mint egy évvel korábban. Az első félévben összességében némileg, 0,6%-kal kevesebb közmunkást foglalkoztattak, mint a múlt év azonos időszakában. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete az első félévben 80 300 forint volt, 2,8%-kal magasabb az egy évvel azelőttinél. A kifizetett bruttó közmunkás bér alig haladta meg a jogszabályban előírt minimálbér háromnegyedét, annak 76,4%-át tette ki.

Az intézményi munkaügyi statisztika adatai szerint az első félévben a legalább ötfős vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a jelentősebb nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 2 864 ezer fő **állt alkalmazásban**, 2,2%-kal több, mint

a múlt év azonos időszakában. A közfoglalkoztatottakat figyelmen kívül hagyva az alkalmazottak létszáma 2,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A **költségvetési intézményeknél** – a közfoglalkoztatottak nélkül – 697 ezer főt alkalmaztak, 0,8%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában.

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak **bruttó átlagkeresete** az első félévben 243 200 forint volt, 3,5%-kal több az egy évvel korábbinál. A versenyszférában 260 100 forint volt az átlagos kereset, 3,7%-kal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 242 600 forintot mutatott a keresetek átlaga, 2,9%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A közszférában és a nonprofit szervezeteknél a teljes munkaidőben foglalkoztatottak közül 194 ezer fő a nettó keresetének csökkenése miatt átlagosan 9 900, illetve 9 300 forint – a keresetbe nem tartozó – kompenzációt kapott a kedvezőtlen adó- és járulékváltozások részbeni ellentételezésére.

Az alkalmazottak **nettó átlagkeresete** az első félévben 159 300 forint volt, 3,5%-kal magasabb, mint egy évvel azelőtt. A fogyasztói árak az első félévben 0,4%-kal mérséklődtek, így a reálkereset érzékelhetően, 3,9%-kal emelkedett. A versenyszférában a fizikai dolgozók nettó átlagkeresete 116 300 forint volt, 3,8%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában; a szellemi dolgozók nettó 256 100 forintos keresete 3,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A költségvetési intézményekben – a közfoglalkoztatottak bérét figyelmen kívül hagyva – 158 900 forint volt az átlagkereset, 2,9%-kal több az egy évvel azelőttinél. Az első félévben a nettó keresetek a közigazgatásban és a védelemben 2,4%-kal, az oktatásban 4,2%-kal, az egészségügyben 0,5%-kal, míg a szociális ellátásban 4,4%-kal emelkedtek.

Áralakulás

A magyar gazdaságban másfél éve csökkennek az árak. Ez a tendencia kezd megfordulni: a feldolgozóipari árak részben a növekvő kereslet hatására, részben a gyengülő forint miatti importár emelkedés következtében felfelé mozdultak. Ugyanakkor a világszerte nyersanyag- és energiaárak változatlanul nagyon alacsonyak, így nem várható jelentős áremelkedés az ipar egészében. Az Európában kialakult termékfelesleg következtében az élelmiszerek ára továbbra is rendkívül alacsony, amely bizonyos területeken már a termelést veszélyezteti. A fogyasztói árak csökkenése megállt, és lassú emelkedés indult, amely a következő hónapokban feltehetően folytatódik majd. Az év egészében a fogyasztói árszint várhatóan a múlt évvel lesz azonos.

Az **ipari termelői árak** júniusban 1,3%-kal nőttek az előző hónaphoz, és 1,5%-kal a múlt év azonos időszakához képest; az első félévben 1%-kal elmaradtak az egy évvel korábbitól. Júniusban a vegyiparban 6,5%-kal, a gyógyszeriparban 5,3%-kal, a gépgyártásban 4,7%-kal, a kohászatban 4,4%-kal emelkedtek, míg a kőolaj-feldolgozásban 9%-kal, az élelmiszeriparban 1,7%-kal mérséklődtek az árak az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Összességében a

feldolgozóiparban 2,1%-kal nőttek, míg az energetikában 2,4%-kal csökkentek egy év alatt a termelői árak.

Az *ipari export* értékesítési *árjai* júniusban 1,8%-kal emelkedtek az előző hónaphoz, és 2,9%-kal az egy évvel korábbihoz képest; az első félévben összességében 0,2%-kal nőttek. Júniusban a kiviteli árak a vegyiparban 9,6%-kal, a gyógyszergyártásban 5,5%-kal, a gépiparban 5,4%-kal nőttek, míg a kőolaj-feldolgozásban 12,3%-kal, az élelmiszeriparban 1,1%-kal csökkentek 2014 azonos időszakához viszonyítva. A feldolgozóipari export értékesítési árak e relációban 3,1%-kal emelkedtek, az energiaipariak 1,8%-kal mérséklődtek. Az *ipar belföldi* értékesítési *árjai* júniusban 0,5%-kal nőttek az előző hónaphoz, és 1,1%-kal visszaestek az egy évvel korábbihoz viszonyítva; az első félév egészében 3,1%-kal csökkentek. Júniusban a villamos berendezések gyártásában 4,9%-kal, a textil- és bőriparban 4,4%-kal, a gyógyszergyártásban 3,7%-kal emelkedtek, míg a kőolaj-feldolgozásban 7,4%-kal, az élelmiszeriparban 2%-kal, a gépgyártásban 1,2%-kal mérséklődtek a belföldi értékesítési árak az előző év azonos hónapjához viszonyítva. A feldolgozóipar belföldi értékesítési árjai 0,5%-kal, az energetikaiéi 2,5%-kal visszaestek az egy évvel korábbihoz képest.

Az *építőipari termelői árak* a második negyedévben 0,6%-kal emelkedtek az előző negyedévhez, és 2,3%-kal az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az épületek építésénél érvényesített árak 2,8%-kal, az egyéb építményeknél kialakult árak 1,3%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet.

A *mezőgazdasági termelői árak* júniusban 6,2%-kal, az első félévben 7%-kal visszaestek. A növényi és kertészeti termékek ára 3,6%-kal maradt el a tavaly júniusitól. A gabonafélék termelői ára 13,4%-kal, csökkent, az ipari növényeké 6,4%-kal, ezen belül az olajos növényeké 5,2%-kal emelkedett. A zöldségek felvásárlási ára 2,1%-kal mérséklődött, a gyümölcsöké 16,1%-kal, a burgonyáé – az újburgonya megjelenésével – 30,4%-kal nőtt. Az élőállatok és állati termékek felvásárlási ára júniusban 10,4%-kal, ezen belül a vágóállatoké 7,8%-kal, az állati termékeké pedig 15,8%-kal visszaesett.

A *mezőgazdasági termelés ráfordítási árjai* az első félévben 1,8%-kal mérséklődtek a múlt év azonos időszakához képest. A folyó termelő felhasználás árszintje 2,5%-kal csökkent, a mezőgazdasági beruházásoké 2,9%-kal emelkedett. A vetőmagok ára 3,7%-kal, a műtrágyáé 3%-kal, az állatgyógyászati készítményeké 3,3%-kal, a növényvédő szereké 2,7%-kal nőtt, míg a felhasznált energiáé 10,3%-kal, a takarmányoké 6,9%-kal csökkent. A mezőgazdasági termelői árak és a ráfordítások árszintjének változását összehasonlító *agrárrolló az első félévben jelentősen, 5,2%-kal nyílt*, azaz a mezőgazdaság termelői árjai nagyobb mértékben csökkentek, mint a ráfordításoké.

A *fogyasztói árak* júliusban nem változtak az előző hónaphoz, és 0,4%-kal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest, ugyanakkor az első hét hónap egészében 0,3%-kal mérséklődtek. Az élelmiszerek ára júniushoz képest 1,1%-kal visszaesett, főként azért, mert az idényáras élelmiszerek 6,1%-kal lettek olcsóbbak egy hónap alatt. A szolgáltatások ára a júniuséhoz képest jelentősen, 0,9%-kal, a tartós fogyasztási cikkeké a forint árfolyamának gyengülése következtében 0,3%-kal nőtt. Az üzemanyagok az előző hónaphoz viszonyítva 0,7%-kal drágultak.

Az élelmiszerek fogyasztói ára júliusban az átlagos infláció több mint kétszeresével, 0,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az idényáras élelmiszerek különösen nagymértékben, 15,4%-kal drágultak; az étolaj ára 5,5%-kal, a tojásé 5,4%-kal, az iskolai étkezésé 3,1%-kal, az óvodai, bölcsődei étkezésé 2,9%-kal emelkedett, míg a cukoré 12%-kal, a tejé 8,9%-kal, a sajté 7,9%-kal, a liszté 6,4%-kal, a vajé 5,6%-kal, a sertéshúsé 4%-kal csökkent. Az adóemelés következtében a szeszes italok és dohányárak 3,9%-kal, ezen belül a tömény italok 10%-kal drágultak. A háztartási energia ára 2,7%-kal, ezen belül az áramé 5,7%-kal, a távfűtésé 3,4%-kal csökkent, a vezetékes gázé változatlan maradt, míg a széné 4,4%-kal, a tűzifáé 3,6%-kal emelkedett. Az újságok és a folyóiratok ára jelentősen, 8,2%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A szolgáltatások ára 1,9%-kal, ezen belül az üdülési szolgáltatásoké 6,3%-kal nőtt. A személyszállítás díja 5,5%-kal, a postai szolgáltatásé 3,7%-kal emelkedett. Az egészségügyi szolgáltatások 5,7%-kal drágultak. Az autópályadíj, a gépkocsi kölcsönzés és a parkolás 6,6%-kal került többbe júliusban, mint egy évvel azelőtt. A forint árfolyamának jelentős gyengülése a tartós fogyasztási cikkek árának 1%-os emelkedését eredményezte. Ugyanakkor a ruházati termékek ára 0,2%-kal, az üzemanyagoké 8,4%-kal csökkent.

A **nyugdíjas fogyasztói** kosárral számított **árindex** júliusban 0,1%-kal mérséklődött az előző hónaphoz, és 0,8%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az év hetedik hónapjában a – hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával számított – **maginfláció** 1,3% volt, amely a következő hónapokban a fogyasztói árindex kismértékű emelkedését vetíti előre.

Jövedelem és fogyasztás

A **kiskereskedelmi forgalom** a KSH adatközlése szerint az első félévben is a tavalyihoz hasonló dinamikával bővült. A forgalom volumene júniusban – szezonálisan és naptárhatástól megtisztított adatok szerint – 0,6%-kal nőtt az előző hónaphoz, és 6,2%-kal az egy évvel korábbihoz képest, az első félévben pedig 6,1%-kal emelkedett. Az élelmiszerek eladása az első félévben 3,4%-kal, ezen belül a forgalom több mint háromnegyedét kitevő élelmiszerláncok értékesítési volumene 3,6%-kal, a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltoké 2,8%-kal nőtt. Az élelmiszereken kívüli forgalom az első félévben – a KSH jelentése szerint – 8,6%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Kiemelkedő mértékben, 14,8%-kal nőtt a számítástechnikai és egyéb iparcikkek, 11,8%-kal az illatszerek, 11,6%-kal a ruházati termékek, 11%-kal a vegyes iparcikkek eladása. Valamivel szerényebb mértékben, 8,8%-kal emelkedett az üzemanyagok, 3,7%-kal a gyógyszerek, 1,5%-kal a bútorok és műszaki cikkek értékesítése. Változatlanul dinamikusán, 15,9%-kal nőtt a hasznáلتcikkek, és egynegyedével, 25%-kal az internetes és csomagküldő kereskedelem forgalma.

Az első félév végén 3,9 millió közúti **gépjármű volt forgalomban**, ennek 82%-a volt személygépkocsi. A személyautók száma 2,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A személygépkocsik átlagos életkora az első félév végén 13,6 év volt, némileg, 0,2 évvel magasabb, mint a múlt év azonos napján. A második negyedévben 51 ezer személygépkocsit

helyeztek első alkalommal forgalomba, 25%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. Az első alkalommal regisztrált személyautók több mint fele, 58%-a használt volt, szemben az öt évvel korábbi 22%-kal.

Az MNB előzetes adatai szerint a **lakosság bruttó pénzügyi vagyona** az első félév végén 38 626 milliárd forintot tett ki, 8,2%-kal többet az egy évvel korábbinál. A kötelezettségek levonásával számított nettó pénzügyi vagyon 30 235 milliárd forint volt, számottevően, 13,6%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. A lakosság birtokában 11 029 milliárd forint értékű készpénz és betétállomány volt; a forint betétek volumene alig változott egy év alatt, mindössze 0,4%-kal nőtt, míg **a forintban tartott készpénz mennyisége jelentősen, 17%-kal emelkedett.** A lakosság forintban tartott készpénzállománya meghaladta a bruttó hazai termék egytizedét. **Egészen kiemelkedő mértékben, több mint két és félszeresére, 167,5%-kal nőtt a lakosságnál lévő deviza készpénz mennyisége.**

A lakosság birtokában az első félév végén 15 323 milliárd forint értékű **részvény és egyéb részesedés** volt, 9,3%-kal több, mint egy évvel korábban. Ezen belül a befektetési jegyek volumene jelentősen, 10%-kal, az egyéb részesedéseké is dinamikusan, 9%-kal bővült. A biztosítástechnikai tartalékok állománya 3 596 milliárd forintot tett ki az első félév végén, ami 6,9%-kal több, mint a múlt év azonos időpontjában. Az állomány több mint felét, 51%-át adó életbiztosítási díjtartalék 6,9%-kal, míg a csaknem négytizedét, 39,7%-át kitevő nyugdíjpénztári tartalék ennél is nagyobb mértékben 8,2%-kal emelkedett. A lakosság június végén 3 378 milliárd forintot kitevő értékpapír állománnyal rendelkezett, ami 10,1%-os növekedést jelent az egy évvel korábbihoz képest; ezen belül az állampapírok volumene 2 700 milliárd forintot ért el, 17%-kal többet a tavalyi évközepinél. A hosszú lejáratú állampapírok mennyisége csaknem egyharmadával, 32%-kal, a legfeljebb egy éves lejáratúaké ennél szerényebb mértékben, 9,5%-kal nőtt; ennek ellenére a lakosság birtokában lévő állampapírok többségét, 59%-át a rövid lejáratú kincstárjegyek tették ki. Ezért is **kockázatos a kormánynak, illetve a jegybanknak az a törekvése, hogy a külföldi befektetők helyett a magyar lakosság finanszírozza az államadósságot.** A külföldi befektetők birtokában lévő állománynak csupán 1%-a kincstárjegy, és 99%-a hosszabb lejáratú állampapír, melyek átlagos hátralévő futamideje 5,1 év volt az első félév végén.

A **lakosság betétállománya** júliusban 10 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 6 816 milliárd forintot tett ki. A forintbetétek volumene 5 milliárd forinttal emelkedett, a devizabetéteké árfolyamváltozás következtében 15 milliárd forinttal mérséklődött. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint július végén a lakosság birtokában 2 992 milliárd forint értékű állampapír állomány volt, csaknem egynegyedével, 24,1%-kal több, mint az év elején.

A **lakosság hitelállománya** júliusban 33 milliárd forinttal csökkent, és a hónap végén 6 093 milliárd forintot tett ki. A forinHITELEK volumene 16 milliárd forinttal, a devizahiteleké tranzakciók eredményeként 9 milliárd forinttal, árfolyamváltozás következtében 7 milliárd forinttal mérséklődött. A lakossági devizahitelek állománya 212 milliárd forintra esett vissza, mivel a pénzintézetek a devizahiteleket törvény által előírt kötelezettségüknek megfelelően forintra váltották.

Államháztartás, külgazdasági egyensúly

A *külkereskedelmi forgalom* az idei első félévben a tavalyihoz hasonló magas dinamikával bővült, a májusi visszaesés után ismét az élénkülés jeleit mutatta. Júniusban a kivitel volumene 14,1%-kal, míg a behozatalé valamelyest kisebb ütemben, de jelentősen, 10,7 %-kal bővült az előző év azonos időszakához képest. Az első hat hónapban az export 8,9%-kal, az import 7,5%-kal bővült. A külkereskedelmi mérleg első félévi aktívuma 1 295 milliárd forintot, illetve 4 206 millió eurót tett ki, 303 milliárd forinttal, illetve 981 millió euróval többet az egy évvel korábbinál. Január-június folyamán az export forintban mért árszínvonala 0,6%-kal, az importé 1,1%-kal csökkent, a cserearány – akárcsak az első öt hónapban – 0,5%-kal javult. Az első félév folyamán a forint árfolyama az euróhoz képest csekély mértékben, 0,2%-kal erősödött, az amerikai dollárhoz viszonyított gyengülése azonban még mindig jelentős, 18,6% volt.

Június végéig a forgalom felét adó gép- és szállítóeszköz kivitel 11,6%-kal, a behozatal 10,9%-kal emelkedett a járműipari export, azon belül is a személygépkocsik iránti világszertei kereslet dinamikus bővülésének köszönhetően. A közúti járművek kiviteléhez kapcsolódó behozatal – főként az autóalkatrészek és tartozékok forgalmának köszönhetően – 10%-ot meghaladó mértékben növekedett. A feldolgozott termékek kivitele 6,9%-kal, behozatala 7,3%-kal nőtt; ebben a termékcsoporthoz a gyógyszeripari és a műanyagipari forgalom változása dominált. Az élelmiszeripari export 6,1%-kal, az import 5,8%-kal bővült; a gabona- és gabonakészítmények forgalma több mint egyötödével nőtt az első félév folyamán, és 10%-kal emelkedett az élőállat-, ezen belül a sertés- és a baromfi behozatal is. Az energiahordozók importvolumene az első félévében 8,1%-kal esett vissza. A termékcsoporthoz legnagyobbat arányt képviselő kőolaj és kőolajtermék behozatal több mint 5%-kal, a villamosenergia-import 10%-ot meghaladóan nőtt, míg az import több mint egynegyedét képviselő földgázbehozatal közel harmadával csökkent ezen időszakban.

Az első félévben az Európai Unióba irányuló export volumene 9,2%-kal, ezen belül a 15 tradicionális tagállam felé 9%-kal, az új tagállamokba kerülő 9,7%-kal emelkedett. Az Európai Unió tagállamaiból érkező import 9,5%-kal, ezen belül a régi tagállamokból induló 8,3%-kal, a 13 új tagállamból érkező pedig 13%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. Az Európai Unióval folytatott kereskedelem mérlege 1 324 milliárd forint, illetve 4 301 millió euró többletet mutatott, 37 milliárd forinttal, illetve 112 millió euróval többet, mint a múlt év azonos időszakában. Az egyéb országokba irányuló kivitel 7,4%-kal, az onnan származó behozatal mindössze 1,1%-kal nőtt. A külkereskedelmi mérleg ebben a relációban csaknem egyensúlyban volt, 29 milliárd forint, illetve 95 millió euró deficitet mutatott, amely 267 milliárd forinttal, illetve 869 millió euróval kedvezőbb az egy évvel korábbinál, annak mintegy 10 %-a.

Az államháztartás – önkormányzatok nélküli – *pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya* július végén 894 milliárd forint volt, amely az éves előirányzat 100,2%-a, azaz az államháztartás kiadásai a hetedik hónap végéig túllépték az éves hiánykorlátot. *Ez valóban indokoltá teszi a költségvetési törvény módosítását, a hiánykorlát tartásához azonban a*

kormányközleményekben megjelenő átcsoportosítási javaslat feltehetően nem lesz elégséges. Az év első hét hónapjában a központi alrendszernek 5 927 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a törvényi előirányzat 54,2%-a, és 6 880 milliárd forint kiadása – az éves előirányzat 58,4%-a – teljesült. A központi költségvetés deficitje július végén 954 milliárd forint volt, a törvényi előirányzat 113,3%-a; **a központi költségvetés hiánya gyorsuló mértékben növekszik a kormányzat kiadásnövelő döntései következtében.**

A **gazdálkodó szervezetek** július végéig 733 milliárd forint **adót fizettek**, 14,5%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. Társasági adóból 29,2%-kal, energiaadóból 33,7%-kal több bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, mint a tavalyi év első hét hónapjában. Ezzel az egész évre tervezett energiaadó bevétel négyötöde már – lényegesen az időarányos felett – befolyt, ami szintén azt bizonyítja, hogy a politikai stratégia középpontjában álló rezsicsökkentés mértéke alacsonyabb, mint az az energiahordozók árcsökkenése miatt lehetne, azaz **a szociálisan érzéketlen kormány az energiahordozók ármérséklődésének egy jelentős részét nem engedi át a fogyasztóknak.** A tavalyi szintet meghaladó arányban folyt be a kincstárba a környezetterhelési díj, és 9,2 százalékponttal magasabb a tavalyinál a játékadó bevétel is. Közműadóból 2,8%-kal több, a pénzügyi szervezetek különadójából a tavalyival azonos összegű bevétel folyt be a kincstárba. Az útdíjakat, környezetvédelmi termékdíjakat és a különböző bírságokat magába foglaló egyéb központosított bevételek teljesítése csaknem 20%-kal nőtt a tavalyihoz viszonyítva, a hasonló nagyságrendű tételes kisadózói bevétel pedig csaknem 29%-kal volt több, mint 2014 első hét hónapjában.

A kormányzat adófilozófiájának súlyponti eleme a fogyasztás megadóztatása. Fogyasztási adókból hét hónap alatt 2 459 milliárd forintot fizettek a kötelezettek, 4,5%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Általános forgalmi adóból 6,9%-kal, jövedéki adóból 6,4%-kal emelkedett a bevétel. A pénzügyi tranzakciós illetékből származó 124 milliárd forintos bevétel 23,1%-kal elmaradt az egy évvel korábitól, mert az állami pénzügyi intézmények fizetési kötelezettségét a kormány mérsékelte, illetve eltörölte.

A **lakosság** július végéig 1 083 milliárd forint **adót fizetett**, 5,9%-kal többet az egy évvel korábitól. Személyi jövedelemadóból 5,5%-kal, illetékekből 12,6%-kal, gépjárműadóból 4,4%-kal több bevétel keletkezett, mint a tavalyi év hasonló időszakában. A társadalombiztosítási alapok bevétele július végéig 2 909 milliárd forint volt, 1,3%-kal kevesebb, mint a múlt év azonos időszakában. A nyugdíjalap bevétele 2,1%-kal, az egészségbiztosítási alapé mindössze 0,1%-kal csökkent.

A **költségvetési szervek** és fejezeti kezelésű előirányzatok **kiadásai** az első hét hónapban 4 207 milliárd forintot tettek ki, 5,8%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A költségvetési szervek kiadásai 1,1%-kal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai 5,4%-kal, míg az uniós kiadások 16,2%-kal nőttek az előző hétéves ciklus projektjeinek ez évi zárásához igazodva. A helyi önkormányzatok támogatására az első félévben 353 milliárd forintot fordítottak, 11,5%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások 110 milliárd forintot tettek ki, nagyságrendileg megegyeztek az előző évivel. A kiadások döntő részét továbbra is a cégalapítások és tőkeemelések, továbbá a társaságok támogatására fordított kiadások jelentették.

Szociális és családtámogatásokra július végéig 418 milliárd forintot fordított a kormány, 3,6%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A növekmény azért keletkezett, mert év elejétől a központi költségvetésben jelennek meg a korábban önkormányzatok által finanszírozott jövedelempló ellátások. A családok támogatására 0,9%-kal kevesebbet fordítottak, mint a múlt év azonos időszakában. A foglalkoztatási alap kiadásai 204 milliárd forintot tettek ki, 5%-kal többet az egy évvel azelőttinél, amelynek döntő része, 70,2%-a a közmunka program finanszírozását szolgálta. Az egészségbiztosítási alap hét havi kiadása 1 123 milliárd forint, a nyugdíjalapé 1 749 milliárd forint volt, 1,9%-kal, illetve 2,1%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában.

A költségvetési szervek lejárt határidejű **tartozásállománya** július végén 75,2 milliárd forint volt, 33,9%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A tartozások közel háromnegyede, 72,6%-a az Emberi Erőforrások Minisztériumának felügyelete alatt álló intézményeknél halmozódott fel, ennek több mint fele, 56%-a a július végén lezárult 60 milliárd forintos konszolidáció ellenére még mindig az egészségügyi szolgáltatóknál. Változatlanul jelentős a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ tartozása, amely egy hónap alatt 12,5 milliárd forintra, 30%-kal tovább nőtt. A felsőoktatási intézmények 8,8 milliárd forintos lejárt tartozásának háromnegyedét a klinikai központtal rendelkező 4 egyetem halmozta fel. Az egészségügyi ágazatban és a klinikai központot fenntartó intézményekben a konszolidáció lezárása után fennmaradt tetemes tartozásállomány – bár abban jelentősen csökkent a 60 napot meghaladóan lejártak összege – változatlanul az egészségügy súlyos, ellátó- és finanszírozási rendszerből eredő forráshiányát tükrözi, aminek következtében az adósságállomány újratermelődése a következő időszakban elkerülhetetlen. Ebben közrejátszik az is, hogy a konszolidáció jelenlegi formája az intézményeket nem ösztönzi racionális takarékosagra, így az ágazatban egyszerre van jelen a hiány és a pazarlás.

A kormányzati munka összehangolásáért és felügyeletéért felelős Miniszterelnökségé volt a július végi adósság 15%-a, 11,2 milliárd forint, de folytatódott a Belügyminisztérium adósságának növekedése, amely 14,3%-kal 4,8 milliárd forintra emelkedett. A Honvédelmi Minisztérium tartozásai szintén jelentősen, 31,8%-kal nőttek, a tárca tartozásai 1,7 milliárd forintot tettek ki.

Július végére az államháztartás helyzete továbbra is vegyes képet mutat. A hiány nagysága változatlanul meghaladta az egész éves mértéket. A kormány a második félévi bevételek tapasztalatok szerinti magasabb arányú teljesítését jelzi, a kiadásnövekedést pedig a menekültüggyel magyarázza, azonban nyilvánvaló, hogy az ezzel kapcsolatos kormányzati intézkedések az államháztartás számára pazarló, célszerűtlen kiadásokat generáltak, amelyek eredményessége kétséges, és az ország nemzetközi megítélését tovább rontották. A menekültügy kapcsán tervezett költségvetési törvénymódosítás nem kezeli a társadalmi ellátórendszerek forráshiányból adódó problémáit. **Az állami intézményhálózat a lánctartozások generálójává vált.**

Beruházás

A múlt évben – a rendkívül alacsony bázishoz képest – kiemelkedő dinamikával, 15,8%-kal emelkedett a beruházási teljesítmény. Ebben jelentős szerepe volt az uniós finanszírozású projektek koncentrált végrehajtásának. A középtávú, hétéves fejlesztési ciklus 2013-ban zárult, amelynek során a magyarországi beruházások jelentős elmaradást halmoztak fel. A pénzügyi zárásra fenntartott két évben így rendkívüli tempót diktál a kormánynak az a félelme, hogy bennragadhatnak az uniós támogatások. E kényszer vezérelte folyamat látható az utóbbi másfél év beruházásaiban. Az első negyedévi megtorpanást követően ismét emelkedett a felhalmozások dinamikája; igaz, ennek szerkezete jól tükrözi az uniós ciklus által meghatározott ütemet. *A növekedés szinte kizárólag az európai finanszírozásból megvalósuló nagyprojektekből származik, a magánberuházások visszaszorultak*, ezen belül a feldolgozóipari beruházások is, *amely a gazdasági növekedés ismételt lassulását vetíti előre.*

A második negyedévben a beruházások volumene – szezonálisan kiigazított adatok szerint – 1,7%-kal emelkedett az előző negyedévhez, és 5,7%-kal a múlt év azonos időszakához képest. Az első félévben 1,7%-kal nőtt a beruházások volumene. Az építési beruházások a második negyedév folyamán – a nagyszabású vasútfejlesztések és autópálya építések következtében – 10,1%-kal meghaladták az egy évvel korábbit, míg a technológiai fejlesztést megalapozó gépberuházások csupán 0,5%-kal emelkedtek. Különösen kedvezőtlen, hogy *a feldolgozóipari beruházások számottevően, 7,1%-kal visszaestek* a második negyedévben. Jelentősen, 36,5%-kal bővültek viszont az energetikai, és ennél is nagyobb mértékben, 44,8%-kal – az uniós nagyprojektek révén – a szállítási ágazat beruházásai.

Az ágazatok többségében mérséklődött a beruházások volumene a múlt év azonos időszakához viszonyítva. Komoly, 28,8%-os visszaesés volt a mezőgazdasági beruházásoknál, 21%-os a szakmai, tudományos és műszaki tevékenységben, 7,2%-os a kereskedelemben és gépjárműjavításban, míg 5,5%-os az építőiparban. Az uniós finanszírozású környezetvédelmi nagyprojekteknek köszönhetően viszont – 25%-kal emelkedett a beruházások volumene a vízkezelés, hulladékgyűjtés ágazatban. Az információ és kommunikáció területén 1,2%-kal, a pénzügyi ágazatban – a rendkívül alacsony bázishoz képest is jelentősen – 21,7%-kal csökkent a beruházási volumen. Az oktatásban számottevően, 21,4%-kal, az egészségügyben és a szociális ellátásban szerényebb mértékben, 3,1%-kal nőtt a beruházások mennyisége.

Ipar, építőipar

Az *ipari termelés* az első félévben a tavalyinál kisebb, de így is számottevő dinamikával bővült, főképp az export növekedésének köszönhetően. A termelés volumene júniusban – szezonálisan

és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,1%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok szerint – 6%-kal a múlt év azonos időszakához képest; az első félévben 7,3%-kal nőtt az ipari kibocsátás. A lassulás egyértelmű jele, hogy az ipari termelés az első negyedévben 5,4%-kal, míg a második negyedévben csupán 1,8%-kal haladta meg az előző negyedévit. Az évkezdettől a feldolgozóiparban 7,7%-kal, az energetikai iparban 5,9%-kal emelkedett a termelés volumene. Júniusban a feldolgozóipari termelés 30%-át adó járműgyártás kibocsátása 21,2%-kal, az autógyártáshoz kötődő gumi- és műanyagiparé 22,7%-kal, a gépgyártásé 17,1%-kal, a gyógyszeriparé 14,1%-kal nőtt, a kőolaj-feldolgozásé 19,1%-kal visszaesett.

Az **ipari export** júniusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,6%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok szerint – 4,6%-kal az egy évvel korábbihoz viszonyítva; az első félévben 9,4%-kal nőtt a kivitel. Júniusban a feldolgozóipari export 13,6%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, az energetikai iparé 0,8%-kal elmaradt attól. A járműipar kivitele 22,1%-kal, a gumi- és járműiparé 29,6%-kal, az élelmiszergyártásé 18,9%-kal, a nyomdaiparé 16,1%-kal emelkedett. Az **ipar belföldi értékesítése** júniusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 1,5%-kal nőtt az előző hónaphoz, és – munkanaphatással korrigált adatok szerint – 1,4%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest; az első félévben 3,3%-kal emelkedett. A feldolgozóipar belföldi értékesítése júniusban 11,3%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, az energetikai iparé 11,9%-kal elmaradt attól. A járműipar hazai értékesítése – néhány jelentős közösségi közlekedést szolgáló járműbeszerzés következtében – 35,8%-kal, a gépgyártásé szintén kiugró mértékben, 38,8%-kal, a számítógép- és optikai termék gyártásé 17,2%-kal, a gumi- és műanyagiparé 15,9%-kal emelkedett, míg a gyógyszergyártásé 5,4%-kal visszaesett.

A legalább ötfős vállalkozásoknál az **egy főre jutó termelés** az első félévben 4,5%-kal emelkedett a foglalkoztatottak létszámának 2,9%-os bővülése mellett. A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene júniusban 10%-kal emelkedett; az exportrendeléseké 8,5%-kal, ezen belül a járműiparéi 23,2%-kal, a belföldi rendeléseké 21%-kal. Az ipar teljes rendelésállománya az első félév végén 10,6%-kal, ezen belül az exportrendeléseké 11,7%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, míg a hazai rendeléseké 6,9%-kal elmaradt attól. Az első félévben minden régióban nőtt az ipari kibocsátás volumene; Dél-Alföldön 14%-kal, a többi régióban 3,1% és 10% közötti mértékben.

Az **építőipari termelés** az első félévben még a tavalyihoz közelálló dinamikával bővült. A termelés volumene júniusban – szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján – 0,4%-kal emelkedett az előző hónaphoz, és 10,2%-kal a múlt év azonos időszakához képest, az első félévben pedig 8%-kal nőtt. Az építőipari kibocsátás az első negyedévben 7,2%-kal, míg a másodikban csupán 1%-kal haladta meg az előző negyedévit. Az épületek építése évkezdettől 4,9%-kal, az egyéb építményeké 11%-kal bővült. Az építőipari vállalkozások új szerződéseinek volumene júniusban 10,4%-kal visszaesett, ezen belül az épületek építésére irányulóké 8,6%-kal, az egyéb építményeket célzóké 11,4%-kal. Az ágazat teljes szerződésállománya az első félév végén alig több mint fele, 51,5%-a volt az egy évvel korábbinak, ezen belül az épületek építésére irányulóké 22%-kal, az egyéb építményeket célzóké 54%-kal csökkent.

Mezőgazdaság

A *mezőgazdasági termékek felvásárlása* az első félévben 15,4%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A növénytermesztési és kertészeti termékek felvásárlása a múlt évi kedvező termésnek köszönhetően jelentősen, 35,1%-kal emelkedett. Gabonafélékből 53,8%-kal, zöldségfélékből 7,6%-kal többet, gyümölcsökből 29,2%-kal kevesebbet vásároltak fel, mint a múlt év azonos időszakában. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 7,4%-kal nőtt; a vágóállatoké 3,5%-kal, míg az állati termékeké számottevően, 17,3%-kal haladta meg az egy évvel azelőttit.

Turizmus

A *turistaforgalom az első félévben is a tavaly megfigyelt jelentős dinamikával bővült*. A második negyedévben *külföldiek* 11 406 ezer alkalommal *látogattak Magyarországra*, 5,2%-kal többször, mint a múlt év azonos időszakában. Kedvezően változott a látogatások összetétele: bár a külföldiek igen nagy hányada, 69,9%-a egyetlen napra érkezett, számuk gyakorlatilag stagnált, 0,2%-kal csökkent, míg a több napra érkezőké együtödével, 20%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Az egy napra érkezők legnagyobb része, 42%-a átutazó volt, 24%-a vásárlási céllal, míg 26%-a turisztikai céllal látogatott Magyarországra. A vásárlók száma 9,8%-kal, az átutazóké 1,8%-kal mérséklődött, a turistáké 7,6%-kal emelkedett. A több napra érkezők döntő hányada, 87,3%-a turisztikai céllal kereste fel hazánkat, 2,7%-ának célja munkavégzés volt. A külföldi látogatók a második negyedévben 28 902 ezer napot töltöttek el nálunk, 6,6%-kal többet, mint egy évvel azelőtt. A több napra érkezők 20 927 ezer napot töltöttek el nálunk, 9,5%-kal többet az egy évvel korábbinál. A külföldiek ebben az időszakban 395 milliárd forintot költöttek útjuk során, folyó áron 6,2%-kal többet, mint az előző év azonos időszakában.

Magyarországi lakosok a második negyedévben 4 541 ezer alkalommal *utaztak külföldre*, 7,5%-kal többször, mint egy évvel korábban. Az egynapos utak száma 5%-kal, míg a többnapos utaké 12%-kal emelkedett. A külföldön töltött idő 12 610 ezer napot tett ki, amely 4,6%-kal haladta meg az egy évvel korábit. Az összes utazás 58%-a, ezen belül az egynaposak 40%-a, míg a többnaposak utak 91%-a volt turisztikai célú. Az egynapos vásárlási célú utak száma a szerb határszakasz kivételével minden szomszédos országba emelkedett: a teljes bevásárló turizmus csaknem felének célországát jelentő Ausztriába 10%-kal, az egynegyedét meghaladó Szlovákiába irányuló 12%-kal nőtt. A többnapos utazások során az átlagos tartózkodási idő 6 nap volt, fél nappal kevesebb az egy évvel azelőttinél. A külföldre látogatók a második negyedévben 156 milliárd forintot költöttek el utazásuk során, folyó áron 3,4%-kal, ezen belül a több napra látogatók 3,1%-kal többet az egy évvel azelőttinél. Az utasforgalomból származó

bevételi többlet 239 milliárd forint volt, folyó áron 8,1%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában.

Az első félévben 4 422 ezer **vendég** 10 452 ezer éjszakát töltött el magyarországi szálláshelyeken; a vendégek száma 7,9%-kal, a vendégéjszakáké ennél szerényebb mértékben, 5,7%-kal emelkedett. A **külföldi vendégforgalom** 4,9%-kal nőtt, egyben változott a vendégek küldő országok szerinti összetétele. A legtöbb, 833 ezer vendégéjszakát ezúttal is német turisták töltötték el a hazai szálláshelyeken, igaz, ez 4,3%-os csökkenés az egy évvel korábbihoz képest. Brit vendégek 397 ezer éjszakát vettek igénybe, jelentősen, 25%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában; az osztrák vendégek 381 ezer éjszakája 8%-os, az olaszok 332 ezer vendégéjszakája pedig 10,8%-os növekedést jelentett. Orosz vendégek 275 ezer éjszakát töltöttek magyarországi szálláshelyeken, ami jelentős, 29,6%-os csökkenés az egy évvel korábbihoz képest; ezzel együtt is a sorrendben az ötödik legtöbb turistát küldő Oroszország volt az első félévben. Ázsia országaiból érkezett vendégek 465 ezer éjszakát töltöttek el hazai szálláshelyeken, 16,8%-kal, az Amerikai Egyesült Államokból érkezők pedig 269 ezer éjszakát, 13,3%-kal többet, mint egy évvel azelőtt.

A **belföldi vendégforgalom** az első félévben 4 973 ezer éjszakát foglalt magába, amely érzékelhető, 6,6%-os emelkedést jelentett. A szállodák átlagos foglaltsága az első félévben 49,2% volt, 2,4 százalékponttal magasabb az egy évvel korábbinál. A júniusi szobakihasználtság ezen belül 58% volt, jelentősen, 4 százalékponttal emelkedett; az ötszobás hoteleké 71,2%, a négyoszobásoké 69,5%, a gyógyszállóké pedig 63,9% volt. A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele az első félévben 158 milliárd forint volt, folyó áron 9,4%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában.

Népmozgalom

Az első félévben 44 200 **gyermek született**, 2%-kal több, mint egy évvel korábban. A születési arányszám 9‰ volt, mindössze 0,2 ezrelékponttal magasabb, mint a múlt év azonos időszakában. Június végéig 17 300 **házasságot kötöttek**, – a rendkívül alacsony bázishoz képest – 5,5%-kal többet az egy évvel azelőttinél. A házasságkötési arányszám 3,5‰ volt, amely 0,2 ezrelékpontos emelkedést jelent.

Az első félévben 68 700 **halálesetet** anyakönyveztek, jelentősen, 8,2%-kal többet, mint a múlt év azonos időszakában. A halálozási arányszám 14‰ volt, amely 1 ezrelékponttal emelkedett. A csecsemőhalálozási arányszám 4,2‰ volt, jelentősen, 0,7 ezrelékponttal kisebb az egy évvel azelőttinél. A **természetes fogyás** következtében 24 500 fővel csökkent az össznépesség, a csökkenés számottevően, 21,1%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. A természetes fogyás arányszáma 5‰ volt, 0,9 ezrelékponttal emelkedett.

Bűnügyi helyzet

Az előző két évben *jelentősen romlott a közlekedésbiztonsági helyzet*, és ez a tendencia az idei évben sem változott meg, noha a romlás lassúbbodott. Az első félévben 7 300 személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset történt, 1,5%-kal több, mint a múlt év azonos időszakában. Június végéig közlekedési balesetben 9 200 személy sérült meg, és 297 személy hunyt el. Az első félévben a halálos kimenetelű balesetek száma számottevően, 7,2%-kal, a súlyos sérüléssel járóké 0,7%-kal, a könnyű sérülést okozóké pedig 2,4%-kal emelkedett. Az első félévben a gyorsajtásból eredő balesetek száma 1,1%-kal mérséklődött, az elsőbbség meg nem adásából eredőké a kétszeresére nőtt. A balesetek 9,1%-át ittasan okozták, azok 92,4%-aa járművezető hibájából következett be.

A Belügyminisztérium legutóbb közölt adatai szerint az első öt hónapban 108 600 *bűncselekményt* regisztráltak, jelentősen, 12,9%-kal kevesebbet, mint a múlt év azonos időszakában. A súlyosabb megítélésű *büntettek* száma 18,1%-kal, ezen belül Budapesten 24,3%-kal, az enyhébb megítélésű *vétségeké* 9,7%-kal mérséklődött. Az első öt hónapban a sértettek száma 17,4%-kal, a bűnelkövetőké 5,9%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A számottevő mérséklődés jelentős részben a jogszabályok, azaz a számbavételi mód változásának következménye, de csupán erre a tényezőre nem vezethető vissza. A társadalomban végbement változások ugyanakkor nem támasztják alá ezeket a meglepő adatokat, a hivatalos szervek pedig – az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény, valamint a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény előírásait megszegve – nem adnak a közvéleménynek érdemi tájékoztatást.

Budapest, 2015. szeptember 6.

Dr. Katona Tamás

Az adatok forrása: KSH, MNB, NGM, BM, NFSZ, ÁKK, MÁK, Eurostat.

Megjegyzés: A statisztikai adtagyűjtési rendszerben az évközi adatok kisebb része a tárgyhót követő hónapban rendelkezésre áll, ilyen a fogyasztói ár, az államháztartási adatok; a statisztikai információk többsége a tárgyhót követő második hónapban kerül nyilvánosságra. Bizonyos adatok negyedéves gyakorisággal készülnek, és általában a tárgyidőszakot követő második hónapban állnak rendelkezésre, ilyen a bruttó hazai termék és a beruházások, de a folyó fizetési mérleg adatait csak a 90. napon lehet megismerni. Ezért az elemzés a készítést megelőző két hónap, illetve az előző negyedév rendelkezésre álló adatait vizsgálja.